

Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban

Kun Dóra*

Kádár Annamária (2012): *Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban*. Kulcslyuk Kiadó, Szekszárd.

Már a borító is felkelti a magunkfajta mesével élő, felnőtt gyerekek kíváncsiságát, esti mesék hangulatát, képeit idéző rajzaival. A könyvvel kapcsolatos első benyomásokat már a Nyitott Akadémia pozitív értékelései is gazdagították, s a szakmai ismerősök ajánlásai is egyre a könyv olvasására ösztönöztek. A szerző dr. Kádár Annamária pszichológus, aki – mint ahogy egy író-olvasó találkozón említette – szakmája több területén is aktívan tevékenykedik. Dolgozott már iskolapszichológusként, jelenleg a Bolyai Tudományegyetemen tanít Marosvásárhelyen, a Pszichotrillák című rádióműsor meghívott szakértője, és társszerkesztő az Erdély FM rádiónál, valamint tréningek tartásával is foglalkozik.

A könyv olvasásakor az első kérdésem az volt, hogy kinek is szól. Talán gyermekpszichológusoknak, meseterapeutáknak, pedagógusoknak, szülőknek? Megeshet, hogy akár mindenkinek, aki valaha volt, és szeretne gyerek

maradni. Kádár Annamária *Mesepszichológia* című könyve előtt olvastam Boldizsár Ildikó *Meseterápia* című írását is.

Míg Kádár Annamária leginkább az érzelmi intelligencia fejlesztését helyezi előtérbe, Boldizsár Ildikó művében magáról a meseterápiáról, a mesék szimbólumrendszerének megfejtéséről olvashatunk többet. Mindkét könyv másként közelíti meg a mesét, s más-más érveléssel fogalmazza meg a mese nélkülözhetetlen voltát. Amennyiben az olvasó szeretne változatos ismereteket szerezni a mese gyermekre gyakorolt hatásairól, érdemes mindkét könyvet elolvasnia, hiszen így jóval árnyaltabb, színesebb véleményt alakíthat ki a témában.

A tartalom két markáns részre osztható, az első részben a gyermeki gondolkodásról, a mese befogadásáról és annak fejlesztő hatásairól olvashatunk. Kádár Annamária megfogalmaz egy gyermekképet, gyermeki gondolkodásmódot számunkra, mely leginkább Piaget elméleteire hagyatkozik. Rögtön az első fejezet elején le is szögezi a – már a felvilágosodás idejére visszavezethető – megállapítást, hogy: „A gyermek nem kicsinyített, tökéletlen, félig kész felnőtt, hanem életkorának megfelelően egy teljes és egész lény, akinek világlátása, ítéletalkotása sajátos, és nem mérhető felnőtt mércével.” (19.) Véleményét nemcsak pszichológiai, pedagógiai szakirodalommal támasztja alá, de irodalmi, népművészeti megfogalmazásokat is idéz, melyek nem csupán érthetőbbé teszik a szöveget, hanem a gyermeki világot is több perspektívából mutatják be. Mindezt összekapcsolja a mesei világgal, mint a gyermeki képzelet leképeződésével, megjelennek a képzeletbeli barátok, a mesei kettős tudat, a gyermekkori mesekorszakok, a mese létjogosultsága a 21. században, a mesemondás mikéntje, gyermekek által írt mesék, a mesehősökkel való azonosulás és ellenazonosulás. Számomra az egyik legérdekesebb megközelítése a mese, mint élettörténet vizsgálata volt. Említi is Bruner körkörös mimézisét, mely alapján a történet utánozza az életet, az élet pedig a történetet. Ezáltal az egyének világtérképezésére, konfliktuskezelé-

* ELTE PPK Neveléstudományi MA hallgató, dzsex4th@gmail.com

sére keres válaszokat, bevált mechanizmusokat talál, s ösztönöz saját meséink kutatására is. A mese szerepét az alkalmazkodóképesség fejlesztésében is megfogalmazza, amely nélkülözhetetlen a hatékony konfliktuskezelés során. Itt lép be az érzelmi intelligencia kérdésköre, melyhez mesei fejlesztést, kognitív és érzelmi párhuzamot kapcsol. Fejlődéslélektani áttekintése összefoglalót nyújt a szakembernek, valamint jó áttekintést ad a laikusnak. Az erikson-i fejlődélmélet érzelmi vonatkozásai mellett a kötődést is fontos szereppel ruházza fel az EQ megalapozásában, fejlesztésében, sorra veszi a genetikailag örökölt, szociálisan tanult érzelmi jegyeket, s az azokat befolyásoló tényezőket.

Az alapos áttekintés után megfogalmazza a mese érzelmi intelligenciát fejlesztő mivoltát. „A mese hosszú távon és szimbolikus úton hat – azon a módon, ahogy Seherezáde az Ezeregyéjszaka legszebb meséiben mondja: megkönnyíti a szívet, olyan porhanyóssá teszi, hogy az álom magvai könnyen kicsíráznak benne.” (272.)

Mindezek után következik a tartalom második része, melyben EQ fejlesztő meséket olvashatunk. Ekkor már nem kérdés, hogy itt kinek szól ez a könyv, s hogy ezek a mesék mire is jók valójában, bár a borítón megjelenő reklámfogást kissé sutának érzem. Maga *Kádár Annamária* bizonyítja egész könyve folyamán, hogy minden mese táplálja érzelmi intelligenciánkat. Ezek a mesék, *Moldován Mária* varázslatos illusztrációival karöltve mondják ki, amit minden ember gyereke gondolt legalább egyszer.

Összegzésül azt mondanám, hogy ez a könyv útmutató lehet mindenkinek, aki valaha gyermekkel találkozik. Elméleti összegzése és gyakorlatias attitűdje alapos bemutatást nyújt a szakértők számára is, ám nyelvezete, lehetővé teszi, hogy szülők és kezdő pedagógusok is könnyedén befogadhassák a művet. Gyakorlottabb pedagógusok, kutatók azonban hiányolhatják a megfelelő hivatkozásokat, ezek nélkül nehezen áshatjuk bele magunkat mélyebben a témába. Mindezek alapján inkább tudománynépszerűsítő írásnak ítélem.

Kádár Annamária könyvén keresztül bevezetést nyertem a mese világába szellemi síkon, de idézve a búcsúzó szöveget: „Csak semmi itt a vége, fuss el véle, csak semmi csapjon meg az ostor vége, csak semmi ódivatú befejezés, útravaló és áldás. Mert minden most kezdődik el...” (279.)